

JAARVERSLAG 2024
SOCIALE RECHERCHE
ELBURG, NUNSPEET, OLDEBROEK EN PUTTEN

Voorwoord

Hierbij bied ik u het jaarverslag 2024 van de Sociale recherche gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten aan.

De Sociale recherche is belast met de handhaving van de sociale voorzieningen in de ruimste zin van het woord, waarvan de uitvoering is opgedragen aan de gemeenten.

Dit houdt in dat de Sociale recherche ingeschakeld kan worden gedurende het gehele uitkeringstraject, waarbij zij een preventieve-, repressieve- en consultfunctie vervult.

In 2024 werd een bedrag van € 183.586,- (bruto) aan fraude aangetoond. Een aantal ingestelde onderzoeken heeft geleid tot afwijzing, beëindiging of aanpassing van de uitkering. Uitgaande van een doorlooptijd van een jaar leverde dit voor de gemeenten een besparing op van (bruto) € 139.452,-.

Het werk van de Sociale recherche draagt er mede toe bij dat de uitkeringen rechtmatig worden toegekend of verstrekt.

De Sociale recherche maakt onderdeel uit van het team Vergunningen, Toezicht en Handhaving van de gemeente Nunspeet.

Vanaf 1 januari 2018 worden de werkzaamheden uitgevoerd voor de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

De dienstverleningsovereenkomsten (DVO) tussen deze gemeenten en de gemeente Nunspeet vormt de juridische basis voor de werkzaamheden van de Sociale recherche.

W. van Dijk
Teammanager VTH
Gemeente Nunspeet
April 2025

Begripsomschrijving

‘Witte’ fraude

Het verzwijgen van inkomsten uit arbeid, terwijl door de werkgever wel de vereiste premies en belastingen worden afgedragen, dan wel het verzwijgen van andere inkomsten (bijvoorbeeld uitkering via UWV) en vermogen (bijvoorbeeld bij de Belastingdienst bekende gegevens), die officieel geregistreerd staan.
Deze vorm van fraude komt maar weinig meer voor sinds de invoering van het Inlichtingenbureau en het SUWI-net.

‘Zwarte’ fraude

Het verzwijgen van inkomsten uit arbeid, waarbij door de werkgever geen premies en belastingen worden afgedragen, dan wel door betrokkene zelf hieraan niet wordt voldaan (bijvoorbeeld zelfstandig ‘klussen’).

Gezamenlijke huishouding

De woon- en leefvorm die overeenkomt met die van samenwonende echtgenoten of partners.

Verblijf buiten de gemeente

Het niet (meer) hebben van de woonplaats als bedoeld in Titel 3 van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (‘woonstede’) in de gemeente alwaar men uitkering aanvraagt/ ontvangt.

Verzwegen vermogen

Het verzwijgen van gelden en eigendommen waarvan de totale waarde de voor cliënt geldende ‘vermogensgrens’ overschrijdt.

Verzwegen juiste woonsituatie

Het verstrekken van onjuiste informatie over de woonsituatie anders dan de gezamenlijke huishouding.

Fraudebedrag

Het brutobedrag waarvoor de gemeente wordt benadeeld, welk bedrag tevens geheel wordt teruggevorderd.

Besparing

Het bedrag dat door de gemeente op jaarbasis niet meer uitgekeerd hoeft te worden omdat de uitkering afgewezen, beëindigd of herzien werd naar aanleiding van de onderzoeksresultaten van de Sociale recherche.

Maatregel

De maatregel die de gemeente kan opleggen indien sprake is van ‘schending van de medewerkingsverplichting’. De maatregel houdt in dat een korting op de uitkering wordt toegepast.

Boete

Een sanctie die de gemeente op kan leggen indien sprake is van ‘schending van de inlichtingenplicht’.

Inleiding

Positie Sociale recherche

De werkzaamheden van de Sociale recherche liggen voor het grootste deel op het terrein van bestuursrechtelijke handhaving waarbij de bevoegdheden als bijzonder controleur/ toezichthouder van toepassing zijn. De strafrechtelijke handhaving komt steeds meer op de achtergrond te liggen voornamelijk door de hoogte van de aangiftegrens die op € 50.000,- is gesteld

De Sociale recherche is bij het gehele uitkeringsproces betrokken (preventief, repressief en consultfunctie). Daarbij ligt de prioriteit op het vaststellen van het recht op uitkering. Dit is ook verankerd in het werkplan van de Sociale recherche gemeente Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten.

Gemeentelijk beleid

De algemene doelstelling en uitgangspunt van het handhavingsbeleid van de deelnemende gemeenten luidt voor wat betreft de uitvoering van de Participatiewet: "het bevorderen van de naleving van de Participatiewet en de daaruit voortvloeiende regelgeving. Op deze wijze kan het uiteindelijke doel van het gemeentelijk beleid - er voor zorgen dat de uitkering terecht komt bij die mensen die er recht op hebben - zo goed mogelijk bereikt worden."

Boetebeleid:

De Sociale recherche doet in voorkomend geval op verzoek van gemeenten ook boetegesprekken.

Project Joint Social Fraude (JSF)

Vanaf 2015 draait binnen de politieregio Oost-Nederland het JSF project. Dat betekent dat de Sociale recherche informatie van de politie ontvangt over zaken waarbij personen met een uitkering zijn betrokken.

Hennepconvenant:

Op basis van het hennepconvenant ontvangt de Sociale recherche regelmatig meldingen over een hennepkwekerij waarbij personen met een uitkering zijn betrokken.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

De Sociale recherche kan incidenteel worden ingeschakeld bij onderzoeken in het kader van de WMO en de Jeugdwet.

Via een dienstverleningsovereenkomst worden de werkzaamheden uitgevoerd voor de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten waarbij de gemeente Nunspeet als "gastheergemeente" optreedt.

Team Sociale recherche

Het team Sociale recherche bestaat momenteel uit twee personen namelijk: Edith Middelhuis en Annemieke Slingschröder beiden werkzaam voor 34 uur per week.

Jaarverslag

We hopen dat de deelnemende gemeenten door dit jaarverslag een duidelijk beeld krijgen van de werkzaamheden van de Sociale recherche over 2024.

1. Aantal uitkeringen in 2023 en 2024 per gemeente:

Gemeente	Aantal uitkeringen 2023	Aantal uitkeringen 2024
Elburg	213	239
Nunspeet	276	326
Oldebroek	286	276
Putten	231	181
TOTAAL	1006	1022

Toelichting op het aantal uitkeringen:

De cijfers van het aantal uitkeringen over 2024 zijn voor de gemeenten Elburg, Nunspeet, Oldebroek en Putten gebaseerd op de stand per 31 december 2024. De cijfers laten zien dat het totaal aantal uitkeringen in 2024 in vergelijking met 2023 is gestegen. Deze stijging komt overeen met de landelijke trend waarbij het aantal bijstandsuitkeringen onder jongeren tot 27 jaar relatief het sterkst toenam. Ook onder mensen van 27 tot 45 was een stijging zichtbaar vergeleken met 2023. Naar verwachting van het CPB zal het aantal bijstandsuitkeringen in 2025 verder stijgen.

Het aantal uitkeringen in Oldebroek en Putten ligt in 2024 lager dan in 2023. Voor Putten betreft dit een rekencorrectie van het aantal personen met een uitkering naar het aantal uitkeringen. (bijvoorbeeld gehuwden: twee personen maar één uitkering).

2. Overzicht van binnengekomen en afgehandelde onderzoeken in 2024

	Nieuw in 2023	Afgehandeld in 2023	Nieuw in 2024	Afgehandeld in 2024
Elburg	6	8	19	20
Nunspeet	9	10	22	22
Oldebroek	1	5	5	5
Putten	18	24	20	18
Totaal	34	47	66	65

Toelichting:

Het aantal binnengekomen onderzoeken in 2024 is 66. In 2023 was dit aantal 34.

Er zijn 65 onderzoeken afgerond.

Het aantal aangemelde en afgehandelde onderzoeken in 2024 ligt een stuk hoger dan voorgaande jaren. De stijging van het aantal aangemelde onderzoeken kan onder meer te maken hebben met de stijging van het aantal bijstandsuitkeringen. De stijging van de afgehandelde onderzoeken kan te verklaren zijn doordat de complexiteit van de onderzoeken varieert.

3. Financiële onderzoeksresultaten in 2023 en in 2024.

Besparing en fraudebedrag per gemeente

Gemeente	2023 € bruto fraude	2023 € besparing	2024 € bruto fraude	2024 € besparing
Elburg	6.021	36.456	152.700	34.512
Nunspeet	1.969	13.224	1.195	52.692
Oldebroek	5.490	0	16.993	36.552
Putten	203.287	3.144	12.698	15.696
TOTAAL	216.767	52.824	183.586	139.452

Toelichting op het fraudebedrag:

Dit bedrag geeft aan welke bedragen de deelnemende gemeenten daadwerkelijk terug kunnen vorderen als gevolg van de door de Sociale recherche ingestelde onderzoeken. Afhankelijk van het aantal onderzoeken en de resultaten hiervan kunnen deze bedragen sterk fluctueren.

Toelichting op het besparingsbedrag:

Dit bedrag geeft aan welke bedragen de deelnemende gemeenten (fictief over één jaar) hebben bespaard als gevolg van de door de Sociale recherche ingestelde onderzoeken. Afhankelijk van het aantal onderzoeken en de resultaten hiervan kunnen deze bedragen sterk fluctueren.

De weergave van de hierboven genoemde bedragen (besparing en fraude) worden door de gewijzigde wetgeving (Participatiewet in Balans) in de toekomst minder relevant.

4. Overzicht aantal opgemaakte processen-verbaal in 2024.

In principe wordt pas proces-verbaal (strafrechtelijke onderzoek) opgemaakt indien het bruto benadeelde bedrag meer dan € 50.000,- bedraagt en de bewijsmiddelen voldoende zijn. Op basis van diverse uitzonderingen zoals vastgelegd in de "Aanwijzing Sociale zekerheidsfraude" kan ook proces-verbaal worden opgemaakt bij vastgestelde fraudebedragen beneden de € 50.000,-. In dit soort zaken wordt overlegd met de officier van justitie te Arnhem. In 2024 is er één aanvullend proces verbaal opgemaakt.

5. Overzicht van de aard van ingestelde onderzoeken en de afloop daarvan in 2023 en 2024.

Aard onderzoek (alle gemeenten)

	2023	2024
Verzwegen werkzaamheden/inkomsten (wit+zwart+uitkering)	18	32
Verzwegen gezamenlijke huishouding	11	8
Verblijf buiten gemeente/onjuiste woonsituatie	5	14
Verzwegen vermogen/inkomsten uit vermogen	1	0
Geen of onjuiste/onvolledige informatie	12	11
Totaal	47	65

Gevolgen uitkering (alle gemeenten)

	2023	2024
Uitkering beëindigd/intrekking	3	10
Aanvraag uitkering afgewezen/buiten behandeling gesteld	3	3
Aanpassing/herziening uitkering/was eerder beëindigd	14	16
Uitkering ongewijzigd gecontinueerd/waarschuwing/overig	27	36
Totaal	47	65

Te treffen maatregelen/ sanctie (alle gemeenten)

	2023	2024
Boete / Terugvordering	14	9
Proces-verbaal / Terugvordering	1	1
Waarschuwing	0	2
Geen verdere actie/ overig	32	53
Totaal	47	65

Toelichting op ingestelde onderzoeken

Een aantal onderzoeken werd afgesloten omdat de informatie, op grond waarvan het onderzoek werd ingesteld, niet meer actueel was.

Ook werd een aantal onderzoeken beëindigd nadat het onderzoek (on)voldoende feiten en/of gegevens had opgeleverd om gemeenten te kunnen adviseren tot het treffen van maatregelen met betrekking tot de uitkering / uitkeringsgerechtigde.

Soms werden onderzoeken beëindigd als inzet op het vinden van werk meer en sneller resultaat opleverde dan het instellen van een onderzoek.

Soms werden onderzoeken ook beëindigd als de cliënt zelf een baan had gevonden.

6. Overlegvormen

Door de Sociaal rechercheurs werd aan diverse vormen van werkoverleg deelgenomen zoals:

- regionaal overleg met collega Sociaal rechercheurs;
- overleg met het Openbaar Ministerie te Arnhem (incidenteel/telefonisch);
- niet structureel overleg met de plaatselijke politie en diverse andere instanties;
- incidenteel overleg met hoofden van de afdeling Sociale Zaken;
- periodiek overleg met de afdeling Sociale zaken / consultants van de deelnemende gemeenten;
- jaarlijkse vergadering met de beleidsmedewerkers van de deelnemende gemeenten;

Een van de Sociaal rechercheurs is namens de regio NO-Gelderland/W-Overijssel lid van het bestuur van het Landelijk Contact Sociale recherche.

7. Overige werkzaamheden

Afgehandelde zaken Wet Maatschappelijke Ondersteuning/Jeugdwet

De Sociale recherche is in 2024 in één zaak betrokken geweest in het kader van de WMO/Jeugdwet.

8. Urenoverzicht 2023/2024

	2023	2024
Onderzoeksuren		
Elburg, Nunspeet, Oldebroek, Putten	2955	2755
Totaal productieve-/onderzoeksuren	2955	2755

	2023	2024
Improductieve uren		
Verlof	279	539
Bijzonder verlof	-	-
Feestdagen	80	85
Ziek	-	-
Overhead	105	158
Totaal improductieve uren	464	782

	2023	2024
Totaal overzicht		
Totaal onderzoek uren gemeenten	2955	2755
Totaal Improductieve uren	464	782
Totaal aantal direct productieve uren op het beleidsproduct sociale recherche	3419	3537

Formatie SR: 2 fte 34 uur p/w